

Волювач О. В., студентка, Запорізький національний технічний
університет

АНАЛІЗ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ТА ОБСЯГІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Останніми роками все більшої ваги для економіки України набуває сфера торгівлі. Це зумовлено зокрема скороченням реального сектора економіки, а також перевищенням частки імпорту в торговельному балансі країни. Насиченість товарного ринку зумовила посилення ролі торговельних підприємств, призвело до жорсткої конкуренції між ними. Наразі головною метою підприємств є максимізація прибутку шляхом оптимізації витрат, зокрема оптимізації витрат на оплату праці. Важливим питанням є виявлення статистичних залежностей між рівнем оплати праці торговельних працівників і товарообігом підприємств роздрібною торгівлі, тобто вирішення питання знаходження оптимальної точки перетину інтересів роботодавця найманих працівників. Заробітна плата являється одним з головних та ефективних чинників матеріального стимулювання працівників, яка є основою мотиваційного механізму їх трудової діяльності; вона є основним джерелом доходу і засобом задоволення потреб працівників.

Праця та її оплата як ціннісні орієнтири втрачають своє соціально-економічне призначення, що руйнує основи економічного і соціального розвитку суспільства. Таке явище потребує всебічного аналізу контролю за цим процесом в Україні.

Розрахунок оплати праці завжди був дуже відповідальною справою для роботодавця. Організація оплати праці має великий вплив на ефективність діяльності підприємства. Одним з найважливіших питань реформування діячої організації заробітної плати є вдосконалення моделі аналітичного обліку. Аналітичний облік є необхідним для визначення розміру оплати праці та відрахувань неї для кожної особи окремо та при віднесенні витрат на рахунки, субрахунки.

До основних факторів ефективності праці можна віднести мотиваційні. Важливу роль мотивації відіграє соціальний пакет. Розглянемо соціальний пакет як механізм удосконалення оплати праці. Останнім часом соціальний пакет все частіше використовується як форма винагороди за працю в регулюванні трудових відносин на національному

ринку праці.

Соціальний пакет є надання роботодавцем благ у вигляді пільг, компенсацій, привілеїв соціальних гарантій, що інколи перевищує розмір основної заробітної платні робітника.

Однією з найважливіших, найскладніших і найвідповідальніших ділянок роботи управлінського персоналу торговельного підприємства є аналіз праці та заробітної плати. Він вимагає точних і оперативних даних, в яких знаходяться своє відображення зміни в чисельності працівників, витрати робочого часу, категорії працівників, коди виробничих витрат, контроль за здійсненням витрат трудових ресурсів. Для проведення аналізу праці та заробітної плати на макрорівні використовуються переважно методи горизонтального та вертикального аналізу для виявлення динаміки та структури середньомісячної заробітної плати в цілому по Україні та у конкретному регіоні, а також у порівнянні з іншими галузями економіки. Слід сказати, що працівники торгівлі отримують невелику середньомісячну номінальну заробітну плату. Однак вона є вищою ніж у таких сферах діяльності, як сільське господарство, освіта, охорона здоров'я, готельно-ресторанна справа тощо. Найбільш привабливими з позиції оплати праці для потенційного працівника є фінансова діяльність, сфера державного управління, промисловість, будівництво. Як відомо, основним джерелом покриття витрат на оплату праці для підприємств роздрібної торгівлі є торговельна націнка, яка формує прибуток підприємства, зростання ж витрат на оплату праці повинно відбуватися повільніше ніж зростання обсягів реалізації, оскільки за інших умов підприємство буде нести збитки. Отже підприємствам торгівлі варто оптимізувати процес нарахування заробітної плати своїм працівникам у відповідності до їх трудового внеску у формування та збільшення результативних показників таких підприємств, зокрема у зростанні їх товарообігу.

Таким чином, заробітна плата є складною економічною категорією, яка враховує інтереси роботодавця і працівників. Знаходження оптимального співвідношення цих інтересів є метою організації праці на торговельному підприємстві та потребує подальшого дослідження. Це необхідно зробити таким чином, щоб заробітна плата була достатньою для задоволення потреб працівників роздрібної торгівлі, але не настільки великою, щоб мінімізувати його прибуток.

